

Titel: I. Forslag til Lov om Rettens Pleje.

Citation: "I. Forslag til Lov om Rettens Pleje.", i *1913/1914: Betænkning (Landstinget)*.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-r26-shoot-chptrd1e866/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: 1913/1914: Betænkning (Landstinget)

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

straks afgiven frivillig og troværdig Tilstaaelse, ikke vilde fremtræde paa en Retsfølelsen stødende eller Konflikt medførende Maade. Det er da kun i Overensstemmelse med Landstingets Opfattelse ved Vedtagelse af Lovene af 1908 og 1909, naar det nu foretrækker det foreliggende Forslag, for saa vidt angaar Ordningen af Strafferetsplejen, for Loven af 26. Marts 1909. Dertil kommer, at der i Løbet af de Aar, i hvilke denne Lov kun har haft en Skintilværelse, har gjort sig en stærk Misstemning gældende hos Dommere lige overfor den Stilling, Loven tillægger dem i Straffesager, at være samtidig Anklager og Dommer. Et kraftigt Udtryk har denne Misstemning givet sig i den Henvendelse, som Udvalget har modtaget fra Formændene i Rigets kollegiale Retter: Højesteret, Overretterne i København og Viborg, "Kriminal- og Politiretten samt Sø- og Handelsretten i København, se Bilag I. A. og B. Næst at udtale, at der efter Retternes Formening trænges til en grundig og hurtig Reform af vor Retspleje, orklærer Formændene for disse Retter — hvad der i denne Forbindelse har særlig Betydning — „at det Rigsdagen for Tiden forelagte Forslag til en Reform utvivlsomt fortjener Fortrinnet fremfor den ved Loven af 26. Marts 1908 truffene Ordning saavel ved dets Bestemmelser om Adskillelsen af Domsmagten fra Administrationen som ved dets Bestemmelser om Indførelsen af en fast Anklagemagt.“ I Overensstemmelse hermed har endvidere Bestyrelsen for Underretsdommerforeningen i Skrivelse af 23. Maj 1914 udtalt, „at det Rigsdagen forelagte og af Folketinget vedtagne Forslag til Retsreform med dets Indførelse af Anklageprincippet i den kriminelle Retspleje og dets gennemførte Adskillelse af den administrative og dømmende Myndighed maa anses for et væsentligt og meget betydeligt Fremskridt fra den tidligere vedtagne Lov om Rettens Pleje af 1909, og man maa i høj Grad anbefale, at Sagen søges gennemført i indeværende Rigsdagssamling.“

I Henhold til, hvad der saaledes er anført, indstiller følgende Medlemmer af

Udvalget — *Jørgen Berthelsen, Deuntzer, Goos, Holstein-Holsteinborg, Harald Jensen, Sonne* — til Tinget — med de Ændringer, som nedenfor skal omtales — at vedtage det foreliggende Forslag til Lov om Rettens Pleje og de dermed nødvendigt sammenhængende Lovforslag.

Til denne Indstilling kan andre Medlemmer af Udvalget, nemlig *Birch, Falbe Hansen, Godskesen, Oluf Jensen, Johansen, Johnsen, Koefoed, Nygart og Enevold Sørensen*, ikke slutte sig.

Naar disse Medlemmer slutter sig til en Del af de Ændringsforslag, der stilles til de foreliggende Lovforslag, vil de ikke derved have deres Stilling til disse Lovforslag som Helhed foregrebet.

I. Forslag til Lov om Rettens Pleje.

Til dette Forslag stilles der dels af hele Udvalget, dels af Medlemmer af Udvalget en Række Ændringsforslag. Af større Betydning er dog kun de Forslag, der angaar Retskredsens og Politikredsens Tal (Ændringsforslag til §§ 12 og 109), og hvad dermed staar i nærmere eller fjernere Forbindelse (Ændringsforslag til §§ 17, 19, 44).

I Anledning af herhenhørende Spørgsmaal har Udvalget dels gennem Justitsministeriet forskaffet sig eller modtaget Udtalelser fra forskellige kommunale Myndigheder og Foreninger (se Bilag V., VI. og VII.), dels direkte modtaget en Række Andragender fra kommunale Myndigheder (se Bilag VIII.). Endvidere har man af Justitsministeren udbedt sig forskellige Oplysninger denne Sag vedrørende, hvormod henvises til Bilag II. og III., samt haft flere Samraad med Ministeren eller dennes Repræsentant.

At Adskillelsen af Domsmagten fra Politimyndigheden maatte medføre en betydelig Indskrænkning i Tallet af Underretskredse og Politikredse, hver med sin selvstændige Dommer og sin Politimester, har altid været betragtet som en Selvfølge. En Fordobling af disse Embedsmænds Tal

vilde være urimelig, naar henses til den Indskrænkning i Virksomhedens Omraade, som Adskillelsen medfører for enhver af dem, og vilde derfor bevirke en ganske usødvendig, betydelig Forsøgelse af Udgiften ved Retsplejens Reform. Regeringens Forslag gik ud paa, at der skulde være 70 Retskredse og lige saa mange Politikredse. Hertil knyttede sig Bestemmelsen i § 17 om Ansættelse af to Dommere i Kredse med et Indbyggertal over 40,000. I det af Folketinget vedtagne Forslag er Retskredsenes Tal forøget til 83 med Mulighed for ved kgl. Anordning at stige indtil 90, medens paa den anden Side Politikredsenes Tal er nedsat til 55. Bestemmelsen i § 17 om to Dommere i Kredse med mere end 40,000 Indbyggere er bibeholdt. Udvalget samstemmer med Folketinget i, at nogen Forsøgelse af Retskredsenes Tal i Forhold til Regeringens Forslag maa anses for forsvarelig og i Overensstemmelse med de for Udvalget udtalte Ønsker, men finder det ønskeligt, at Tallet saa vidt muligt Jørføstes uden at overlades til kgl. Anordning i det Omfang, som Folketingets Vedtagelse gaar ud paa. Ud fra denne Betragtning er man kommet til at foreslaa, at der i Stedet for 83 ved Loven fastsatte Retskredse bestemmes 87 saadanne, nemlig 5 nye Retskredse + 1 (Læsø Birk, der med sit ringe Indbyggertal foreslaas at udgaa), se herom nærmere den det reviderede Forslag om Retskredsenes vedføjede Redegørelse (Ændringsforslag Nr. 66, jfr. Nr. 3). En ubunden Frihed til ved kgl. Anordning at forøge Tallet af Retskredse med 3 har man ikke fundet det rigtigt at foreslaa. Derimod har man ved Ændringsforslag Nr. 8 til § 17 aabnet Adgang til ved kgl. Anordning at vælge Deling af en Retskreds med over 40,000 Indbyggere i to i Stedet for, som Paragraffen foreskriver, at ansætte to Dommere i den samlede Retskreds, hvor Omstændighederne taler derfor. Utvivlsomt er der flere Tilfælde, hvor denne Udvej vil vise sig at være hensigtsmæssig, medens dog forskellige Hensyn medfører, at det vilde være uheldigt allerede nu ved Loven at foreskrive Delingen i Stedet for

at henskyde det til Afgørelse ved kgl. Anordning efter nærmere Forhandling med de paagældende Myndigheder. Afgørelsen vil ventelig kunne være truffet, inden Retsplejeloven træder i Kraft. Forudsættes det, at denne Udvej benyttes blot i 3 Tilfælde, naas Tallet 90 af selvstændige Retskredse, som Folketingets Forslag gaar ud paa.

I denne Forbindelse skal man endnu nævne Ændringsforslaget Nr. 5, jfr. Nr. 7, til § 17 om, at der i Frederiksberg Birk ansættes 3 Dommere, ikke blot 2. Denne Dommerforsøgelse er nødvendig paa Grund af Folketallet i denne Retskreds, og det foreslaas paa Grund af de her ganske særlige Forhold, at Forretningernes Fordeling mellem de 3 Dommere bestemmes ved kgl. Anordning. Samtidig har man ved Ændringsforslag Nr. 8, 2det Punktum, indført Frihed til ved kgl. Anordning at fastsætte paa visse Vilkaar en anden Fordeling af Forretningerne mellem de 2 Dommere i de store Retskredse end den i § 17 foreskrevne, da de lokale Forhold her kan være forskellige, saa at en ufravigelig fælles Regel ikke passer for dem alle.

Hvad dernæst Politikredsenes Tal angaar, kan man ogsaa finde nogen Nedsættelse af det i Regeringsforslaget foreslaaede Tal af 70 at være forsvarelig. Men en Overvejelse af de forskellige Hensyn, som herved maa komme i Betragtning, har ført til, at man i saa Henseende ikke drister sig til at gaa saa vidt som Folketinget. Efter samtlige Forhold anser et Flertal indenfor Udvalget et Tal af 65 Politikredse som det mest passende, se herom nærmere den den reviderede Tavle over Politikredsenes vedføjede Redegørelse (Ændringsforslag Nr. 67, jfr. Nr. 17).

Et Mindretal stiller under Nr. 18 Forslag om en Forsøgelse af Politikredsenes Tal til 78. Subsidiært tiltræder dog dette Mindretal Forslaget om en Forsøgelse til 65.

En stor Del af de til Udvalget indkomne Erklæringer og Andragender drejer sig om Omlægning af Grænserne mellem

Retskreds- og Politikreds Omraade. Ifølge Lovforslagets § 12 og det til § 109 stillede Ændringsforslag Nr. 19 kan saadanne Omlægninger ske ved kgl. Anordning. Herved maa det efter Udvalgets Mening forblive. Der maa herom finde Forhandlinger Sted med de vedkommende lokale Myndigheder, hvortor en Henlæggelse under Administrationen her er naturlig. I de Aar, som efter Lovforslaget forudsættes at ville hengaa, inden Loven træder i Kraft, vil der være Tid til at bringe disse Forhandlinger til Ende, hvad jo maa ønskes, da hyppige Forandringer i de en Gang bestemte Omraader er forbundne med Ulemper. Udvalget gaar ud fra, at der ved saadanne Omlægninger af Administrationen vil tages ethvert rimeligt Hensyn til de Ønsker og Henstillinger, der fra forskellig Side er kommet til Orde.

Paa lignende Maade forholder det sig med Bestemmelserne om Hoved- og Bitingsteder i de forskellige Retskrede, med hvilket ogsaa forskellige Erklæringer og Andragender beskæftiger sig. Ogsaa disse Bestemmelser er ved Lovforslagets § 19 henlagte til kgl. Anordning, ligesom ved Loven af 26. Marts 1909 § 19. Herved maa det efter Udvalgets Mening have sit Forblivende. Kun har man foreslaaet den Tilføjelse til Budet i § 19, at hvor et Hovedtingsted bortfalder ved denne Fordeling, bliver der paa det paagældende Sted at oprette et Bitingsted (Ændringsforslag Nr. 9). Dette har sikkert ogsaa været Regeringens Forudsætning, se Bil. II, men til Befolkningens Betyggelse er det hensigtsmæssigt, at dette lovfæstes. I Forbindelse med Bitingsteder vil der ofte være af Dommeren at indrette en Afdeling af hans Embedskontor, se § 19, 4de Stykke. Ogsaa dette billiges. Kun finder man, at de detaljerede Regler om denne Kontorafdelings Virkemaade gaar videre, end Befolkningens Interesser mange Steder kan kræve, og da særlig Bestemmelsen om, at Kontorafdelingen skal være aaben „daglig“, og at Dommeren skal være pligtig til der at have en autoriseret Fuldmægtig

„bosat“. Disse Regler foreslaar man ændret derhen, at Justitsministeren træffer Bestemmelse om Kontordagenes Antal og Kontortidens Længde, hvorved Pligten til at holde en Fuldmægtig bosat paa Stedet bortfalder (Ændringsforslag Nr. 10). Endelig skal man i denne Forbindelse nævne Ændringsforslag Nr. 12 til § 44, der ogsaa vil bidrage til, at de nu saa hyppige midlertidige Beskikkelser af Fuldmægtige som Dommere i mange Tilfælde kan undgaa.

Ogsaa om Oprettelse af Bipolitikontorer udtaler en Del indkomne Erklæringer og Andragender sig. Dette Spørgsmaal omtales ikke i Lovforslaget. For Lovgivningsmagten kommer det kun til at foreligge som Led i Kontorholdslovene. Justitsministeren kommer i Skrivelsen af 30. April 1914 (Bilag II) ind paa dette Spørgsmaal, men under andre Forudsætninger, end der vil foreligge, hvis Forsøgelsen til 65 Politikredse vedtages. Udvalget maa af lignende Grunde, som ogsaa er nævnte ved Bitingsteder, finde, at det maa have sit Forblivende ved, at dette Forhold er det Administrationens Sag at træffe Afgørelse om, ligesom nu. Kun har man til Betryggelse for lokale Interesser foreslaaet en lignende Bestemmelse som den vedrørende Bitingsteder, at der, hvor et tidligere Politimesterembede bortfalder, bliver der paa det paagældende Sted at oprette et Bipolitikontor (Ændringsforslag Nr. 21). Man har derhos optaget en Regel om Politimestres Pligt til under visse Omstændigheder at overtage Virksomheden i en anden Politikreds sammen med sin egen, i Lighed med, hvad der er foreslaaet for Dommere (Ændringsforslag Nr. 22).

De andre Ændringsforslag, som stilles til Lovforslaget om Rettens Pleje, er for en stor Del af formel eller redaktionel Art, som det ikke er fornødent nærmere at begrunde.

Om enkelte af Ændringsforslagene skal i Korthed bemærkes, at Ændringsforslagene 2 c. og d. til § 9 er foranledigede ved Lov om urigtige Varebetegnelser m. m. af 8. Juni 1912 § 16.

Som Følge af, at der bliver flere Retskredse end Politikredse, findes det rigtigt i Befolkningens Interesse, at visse Forretninger, som Lovforslaget havde henlagt til Politimesteren, ligesom tidligere vedtaget, henlægges under Dommeren (Ændringsforslag 4 b.).

Ændringsforslag Nr. 11 til § 31 udfylder et Hul, som er fremkommet ved Lovforslagets § 824, smh. m. Lov 1909 § 807.

Ændringsforslaget til § 56 har sin Grund i, at et særligt Bud ikke vil behøves ved alle Underretter udenfor København. I hvilket Omfang det bør ske, finder sin Afgørelse ved Kontorholdslovene.

Ændringsforslagene til § 73 er naturlige Følger af det oprindelige Lovforslags Forandring ved denne Paragraf, jfr. ogsaa § 68.

Ændringsforslaget til § 114, sidste Stykke, er begrundet i Frederiksbergs særlige Forhold.

Ændringsforslagene til §§ 121—127, 130, 1023, 1030—32 er ønsket af Sagførerne, i Lighed med hvad der er vedtaget af Folketinget om Dommere ved Underretterne.

Den Række af Ændringer, der foreslaas om eet Sagførersamfund i Stedet for to samt om dette Samfunds Valg af sin Formand, skyldes et lignende Ønske og svarer til Nutidens Forhold. (Ændringsforslagene Nr. 31—39 og 63).

I §§ 472 og 571 finder man Bekendtgørelse i Statstidenden tilstrækkelig (Ændringsforslagene Nr. 41 og 43); i §§ 544 og 599 finder man Justitsministerens Indgriben ufornsden; Bestemmelsen bør tilkomme Fogeden (Nr. 42 og 46).

Ændringsforslaget til § 721 (Nr. 48) er foranlediget af den nye Lov af 1. April 1914; ved Ændringsforslag Nr. 50 til § 779 tilbageføres den i midlertidig Straffelov af 1. April 1911 truffne Ordning.

De udførlige Ændringsforslag til §§ 914—917 indeholder ingen Realitetsændringer, men gaar kun ud paa at fjerne forhaanden-værende Uklarhed og formelle Mangler.

II. Forslag til Lov om Udgifterne i Strafferetsplejen.

Udvalget har kun fundet Anledning til at foreslaa to rent formelle Ændringer til dette Lovforslag. Med Hensyn til den aarlige Merudgift, som Reformen vil paaføre Statskassen, naar Lovforslagene bliver til Lov i den Skikkelse, som Udvalget foreslaar, henviser man til de afsluttende Bemærkninger i nærværende Betænkning. Lovforslaget indstilles til Vedtagelse.

III. Forslag til Lov om Tilvejebringelse af Lokaler for Østre Landsret, Sø- og Handelsretten i København og Københavns Byret m. m.

Udvalget finder den Løsning af Lokalespørgsmaalet, som Lovforslaget indeholder, heldig. Udgiften herved een Gang for alle er af Regeringen beregnet til 1,231,430 Kr., hvortil kommer Anvendelsen af Rigsdagsbygningen, der i Statsregnskabet er opført til en Værdi af 1,000,000 Kr., hvilken Sum dog vil forrentes ved Besparelse af Lejeudgifter, der dels nu udredes, dels vilde blive at udrede som Følge af den nye Lov, en Besparelse, der beregnes til aarlig 40,000 Kr. Udvalget har ikke Grund til at drage disse Beregninger i Tvivl og indstiller Lovforslaget til uforandret Vedtagelse. Udvalget henleder Opmærksomheden paa Ministeriets Udtalelse, at der ud over de i Lovforslaget omtalte Udgifter vil kræves Bevilling af et Beløb til Tilvejebringelse af Lokaler for Vestre Landsret og til Montering af samtlige de her omtalte Retslokaler og Kontorer, og at Ministeriet forbeholder sig senere at fremsætte Forslag herom.

IV. Forslag til Lov om Retsafgifter i Domssager m. m.

Forslaget har et mere begrænset Omraade end ældre Forslag, der tilsigtede en Kodifikation af Retsportellovgivningen i